

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ หลายประการไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้ระบบบริหารจัดการที่มีอยู่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หากมองย้อนไปในอดีตสมัยที่ไทยเราใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีโดยมีการปรับปรุงกลไกภาครัฐและเปิดโอกาสให้ประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่ซึ่งยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นไม่สามารถตอบสนองได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการปฏิรูปทางสังคม หนึ่งในนั้นว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากในช่วงเวลานั้นประเทศไทยยังอยู่ห่างไกลจากการพัฒนาคุณภาพของคนให้เต็มตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์กระบวนการเรียนรู้ยังไม่ได้สร้างคนให้คิดเป็นทำเป็น และมีคุณธรรมจริยธรรม (ประเวศ วะสี. 2546 : 19-24)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 มาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยัง คณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ก : 17) ทั้งนี้ก็เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว เป็นอิสระและสามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ประกอบกับ สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรให้ความสนใจในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ให้ชัดเจน ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความมั่นใจและป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งการบริหารยังเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ส่งผลให้การตัดสินใจในการดำเนินงาน อาจมีปัญหาจากการถูก อิทธิพลครอบงำและอาจนำไปสู่ การคอร์รัปชันการทุจริตเงิน โบนัส หรือการมีผลประโยชน์ ช้อน จึงมีการเสนอแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาใช้สำหรับผู้บริหารเพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา

ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถทำงานได้อย่างอิสระ ไม่มีความขัดแย้งของผลประโยชน์ (มลิตา มะอักษร. 2550 : 3)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น มีการกล่าวถึงในหลายระดับ เริ่มจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และเน้นเรื่องจริยธรรมและคุณธรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2550 : 22) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-พ.ศ. 2554) ได้กำหนดการเสริมสร้างธรรมาภิบาลเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ เนื่องจากการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับที่ค่อนข้างน้อย มีปัญหาเกี่ยวกับความโปร่งใสไม่เป็นธรรมและการทุจริตประพฤติมิชอบ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีนานาชาติ จากการจัดอันดับดัชนีการรับรู้เกี่ยวกับการคอร์รัปชันของประเทศไทยแถบภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ประจำปี พ.ศ. 2550 พบว่า ไทยติดการคอร์รัปชันอันดับที่ 84 ของโลก และอันดับที่ 14 ของเอเชีย (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555. 2554 :16) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555- 2559 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาลควบคู่ไปกับปลูกจิตสำนึก ค่านิยมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 7) ในส่วนกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552- 2561) เน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนในปีแรกของนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตร โดยให้ยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลของบุคลากรภาครัฐ (แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555- 2558. 2554 : 11-15) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษาทุกแห่ง

จากการที่รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชน ให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น โดยการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ ดังนั้น สถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและ

เป็นสถานศึกษาของรัฐ โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ จึงควรนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ที่เรียกกันว่า “ครรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหลักการดังกล่าว ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (ธีระ รุณเจริญ. 2550 : 200 – 202)

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้นำหลักการการบริหารจัดการที่ดีไปสู่ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงประสิทธิผลตามพันธกิจการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 177-178) ที่มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีเขตพื้นที่การศึกษาเกิดขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูร์รัมย์ เขต 1 เป็นหน่วยงานราชการ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องปฏิบัติตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการเพื่อเสริมสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยงานปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพการศึกษาจะดีขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกการปฏิบัติงานแต่จากผลการวิจัย ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการใช้คน งบประมาณ เทคโนโลยีและเวลา ได้แก่ความซ้ำซ้อนของการทำงาน การใช้ทรัพยากรไม่เต็มศักยภาพ การรวบอำนาจตัดสินใจ ความไม่เป็นมืออาชีพ ความไม่โปร่งใส ความไม่สมเหตุสมผลในการใช้งบประมาณ และการไม่นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ข : 1-5) อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถานศึกษาทุกแห่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งจะใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกันตามขนาดของจำนวนผู้เรียนและตามประสบการณ์ในการทำงาน (สมชาย อังกุลละศรี. 2546 : 2)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะครุผู้สอน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูร์รัมย์ เขต 1 ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษามากน้อยเพียงใด โดยการศึกษาจากความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูร์รัมย์ เขต 1 ว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึง ทัศนคติของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล
2. ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน ปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผล โดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและเป็นที่ยังพอใจของสังคมโดยรวม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาทัศนคติของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักการของระบบบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามกรอบหลักการของการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล

6 ประการ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. 2542 : 2-3)

- 1.1 หลักนิติธรรม
- 1.2 หลักคุณธรรม
- 1.3 หลักความโปร่งใส
- 1.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.5 หลักความรับผิดชอบ
- 1.6 หลักความคุ้มค่า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 202 โรง ซึ่งมีจำนวนประชากรรวม 2,124 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 327 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ครู จำแนกตาม

3.1.1 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แบ่งเป็น

3.1.1.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.1.2 10 ปีขึ้นไป

3.1.2 ขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน แบ่งเป็น

3.1.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

3.1.2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง

3.1.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามกรอบหลักการของการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ดังนี้

- 3.2.1 หลักนิติธรรม
- 3.2.2 หลักคุณธรรม

- 3.3.3 หลักความโปร่งใส
- 3.3.4 หลักการมีส่วนร่วม
- 3.3.5 หลักความรับผิดชอบ
- 3.3.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบ เพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรมตามหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

1.1 หลักนิติธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงาน โดยคำนึงถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในสถานศึกษาซึ่งกฎระเบียบข้อบังคับเหล่านั้นเกิดจากการสร้างกติกา ข้อตกลง ร่วมกัน โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความเป็นธรรมและความยุติธรรมเป็นที่ยอมรับของสมาชิก ทุกฝ่ายในสถานศึกษา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกใน สถานศึกษารวมทั้งเป็นการแสดงภาพรวมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการควบคุมและการพัฒนาสังคม ด้วย

1.2 หลักคุณธรรม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงาน โดยการยึดมั่นใน ความถูกต้องดีงามตามหลักธรรมของศาสนา ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานในองค์กรให้มี ความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจ อดทนและมีระเบียบวินัย สร้างความตระหนักและปลูกฝังหลักคุณธรรม เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติในลักษณะเดียวกันและเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

1.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงาน โดยสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษา มีความโปร่งใสในการตัดสินใจบริหารงาน การบริหารงบประมาณสามารถตรวจสอบได้ สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการปฏิบัติ หน้าที่ในด้านต่างๆ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้บุคลากรในองค์กรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีให้ บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับทราบ

1.4 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงาน โดยเปิด โอกาสให้ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียจากการบริหารงานหรือ ดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญ ๆ

ตลอดจนร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ โดยคำนึงถึงการรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อมูลและการร่วมตัดสินใจ ติดตามประเมินผลและตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

1.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยให้ความเอาใจใส่และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงพัฒนางาน และการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

1.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานมีข้อมูลในการตัดสินใจมีการรณรงค์สร้างความตระหนักส่งเสริมในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า การบริหารงบประมาณมีการควบคุม กำกับ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

3. ครู หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู หรือระยะเวลาตั้งแต่มีการจ้างให้ดำรงตำแหน่งครูอัตราจ้างจนถึงปัจจุบัน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกเป็น

4.1 ต่ำกว่า 10 ปี

4.2 10 ปีขึ้นไป

5. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของสถานศึกษาที่แบ่งตามการจัดสรรงบประมาณ โดยมีจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร แบ่งออกเป็น 3 ขนาดดังนี้

5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ สถานศึกษาที่จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

5.2 สถานศึกษาขนาดกลาง คือ สถานศึกษาที่จำนวนนักเรียนไม่เกิน 121-499 คน

5.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษาที่จำนวนนักเรียน 500 คนขึ้นไป